

ПЛОДОВИ ГНЕВА

Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, мај 2008.

Једнострано проглашење независности Косова и први талас признавања ове нелегитимне творевине изазвао је протесте у Србији и у срединама на КИМ у којима живе Срби. Огласиле су се и хиљаде наших грађана у Дијаспори.

Истовремено, дошло је до провале неконтролисаног (неки кажу-подстицаног) насиља на великом протестном митингу у Београду и до тоталног пуцања односа у влади Србије у вези са даљом судбином европских интеграција.

На велику нестабилност у држави одмах су реаговали београдска Берза и курс динара што је довело до раста инфлације и скоро потпуно прекида страних инвестиција.

Србија је тако ушла у турбулентно раздобље које власт све мање контролише, раздобље од чије дужине трајања и могућих исхода зависе и размере катаклизме која је за многе већ почела.

Како смо рекли: НЕ

Неколико дана уочи самопроглашења косовске “независности”, једно занимљиво упутство стигло је из Министарства за Дијаспору на адресе српских организација у расејању. У очекивању протеста Срба широм света њима је из Београда стигла препорука како да се на тим скуповима понашају.

Упутство је било такво да га сви могу разумети, одприлике на нивоу оних које канадска амбасада даје будућим емигрантима: “Канада је земља са општром зимом, ако долазите зими – понесите топао капут”.

Шалу на страну; ценећи уложен труд Министарке Чубрило и њене екипе, ипак мислим да нама, овде, није требало наглашавати да окупљања морају да буду мирна и цивилизована. Уосталом, погледајте насловну страну “Кишобрана” и разумећете шта хоћу да кажем. Од Мелбурна и Сиднеја, преко Беча, Париза, Њујорка и Чикага, све до Ванкувера, Срби су не само рекли не једној на праву и закону неутемељеној одлуци, већ су покушали да иницирају дијалог са свима чији глас у земљама у којима живе нешто значи.

За разлику од 99-те године кад су нас подржавали углавном маргинали, овога пута није било тако. Нарочито у Канади, где се признавању независности Косова поред осталих успротивио и бивши премијер Кретијен. Чак је и нова звезда на америчком политичком небу Барак Обама током кампање у држави Охајо где живи значајна српска заједница, покушао да ублажи гнев према америчкој политици на Косову истичући у први план потребу за миром, дијалогом и компромисом.

Демонстрације Срба у Дијаспори, протекле су без икаквих инцидената. Њихов одјек у јавности земаља у којима су одржане био је, углавном, без антисрпских стереотипа карактеристичних за прошлу деценију.

Република Српска, царина,
Пандорина кутија

Без инцидената које није би-

ло могуће контролисати протекли су и протести у Републици Српској. На највећем од њих, у Бањалуци, било је окршаја са полицијом, било је покушаја да се крене на Амерички Конзулат, али су, како се то каже, “снаге реда биле на нивоу задатка”. Штавише, стекао се утисак да су протести били сјајно координисани са акцијама Скупштине и владе.

Демонстрације на Косову биле су, разумљиво, много жешће, али и тамо ситуација углавном није измицала контроли. Посебно инвентивни били су протести студената у Косовској Митровици а најупечатљивији утисак оставио је “перформанс” симболичног отварања Пандорине кутије. До насиља је једино дошло на административној “граници” Србије и Косова када су на њу покушали да дођу цариници “нове државе”. Локални Срби запалили су граничну постају и дошло је до сукоба са УНМИК-овом полицијом.

Но, чак и овај инцидент мо-

гао би да се подведе под рубрику “изливи праведног гнева”, да није било мог омиљеног лика, Министра за Косово, Слободана Самарџића. Он је, а да га нико није “тукао по ушима”, одмах изјавио да иза овога стоји српска влада. Тиме је најавио догађаје који ће уследити и који ће кулминирати током протеста у Београду.

Београд у мишијој руци

Инспирисан Милошевићевим “догађањима народа” с краја осамдесетих и великим опозиционим скуповима типа Видовданског Сабора неколико година касније и овај скуп је требало да буде манифестација великог народног јединства. И био је, бар у свом првом делу.

Главни говорник био је премијер Војислав Коштуница коме је ово била можда последња прилика да се истакне на једном оваквом скупу јер на опозиционим протестима против Милошевића није учество-

вао. Његов говор као и говор Томислава Николића који је наводно напустио у име свих парламентарних странака, штоје већ сутра демантовано, био је у границама очекиваног и ничим није наговештавао оно што ће уследити. Знатно оптрији био је Емир Кустурица, (нека врста Коштуничиног саветника за културни егзорцизам са анти-мондијалистичких позиција), који је гледајући тих неколико стотина хиљада манифестаната закључио да је ово можда добра прилика да се некима са говорнице и подвикне:

“Где сте сада мишеви?” – подвикнуо је Куста стојећи поред свог Вође као некакав Gabriele D’Annunzio гледајући изазивачки по непрегледној маси. Као да очекује да однегде одјекну тактови “Divine-se” и да коначно крене Марш на тај метиљави, декадентни, свилени, грађански Београд.

Али, ништа се није десило. Мишеви су остали у својим рупама и тада, а нарочито касније, када је почело нешто што је речима тешко описати. Нешто што је, бар у мени, као некоме ко је рођен и већи део живота провео у Београду, изазвало осећање које је најбоље дефинисао Франц Кафка, чувеном реченицом: “И учини му се да ће га стид надживети”..

Разум као колатерална штета

На дневном послу који радим већ 12 година, а који ми помаже да, како се овде еуфемистички каже – плаћам рачуне, на паузи за ручак, у трпезарији, упаљен телевизор. На екрану – запаљена улица Кнеза Милоша. Прилази колега, Индус и пита: Јесу ли ово твоји? Јесу, кажем. Срби? Срби. А зашто бацају Молотов-коктели? – пита. Протествују против независности Косова, кажем. А је ли Београд на Косову? Не, Београд је главни град, одговарам, а он ме гледа с неверицом.

Да не дужим, све сте видели.. И паљевине и пљачку и оне две плавуше с патикама и стид и кајање

многих, сутрадан. Само Премијер и даље тврди да је “младост Србије показала свету шта мисли о отимању српске територије”. А и полиција је, наравно, добро обавила задатак што се и могло видети из приложеног. Укључујући и угљенисано тело оног несрећног младића.

Међу плодовима гнева “Вартоломејске ноћи” у Београду можда највећа колатерална штета је колективно губљење разума код многих који би требало да буду српска политичка елита. Оно што је Весна Пешкић сликовито описала речима да ћемо “сада кад су нам одсекли ногу, заинаг хирургу да пуцамо себи у главу” управо се догађа. ДСС, СПС и Радикали захтевају Скупштинску Резолуцију која ће зауставити сваки будући ход према Европи. Владајућа коалиција пуца и вероватно неће ни постојати кад ова новина стигне до вас. Деведесете године су, дефинитивно, *ante portas*.

Но, изненада, појављују се и гласови разума и то тамо где их је тешко очекивати – у такозваној Народњачкој коалицији. Драган Марковић Палма један од најбогатијих ратних профитера и власник истоимене Телевизије каже да односе “са Западом” нипошто не треба прекидати. Министар Веља Илић и даље дува у исту фрулу као и ДСС, али на локалне изборе излази сам – без Коштунице.

Ни црквени кругови нису јединствени када је у питању начин очувања онога што је на Косову највредније – српских цркава и манастира. Владика Артемије каже да не треба имати никаквих контаката ни са локалним властима на Косову ни са међународним снагама и додаје “да је то и препорука српске владе”. Са њим се отворено не слаже Митрополит Амфилохије који замењује болесног Патријарха Павла. Он сматра да је сарадња са међународним снагама, ма под којом заставом оне биле, једини гарант опстанка Српске Православне цркве на Косову.

Наравно, било би идеално када би се сви ови опречни ставови могли мирно сучелити и одвагати. Ко зна, можда би тада било могуће пронаћи компромисно и најмање рђаво решење јер доброг у овој ситуацији, нема.

Али, бука је неподношљива а излаз из тунела се још не види.

subscription - уредилаца

Прећулаћујем се на листу КИШОБРАН и урилаћем чек у вредности \$36.00 (12 бројева - 12 issues)

IME (NAME):

DATUM (DATE):

ADRESA (ADDRESS):

TEL /FAX:

E-MAIL:

POTPIS (SIGNATURE):

Make cheque or money order payable to: KISOBRAN

КИШОБРАН
НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

Поћунуће овај листић, ћошћуће га на доњу адресу, и следећих гванасћ бројева КИШОБРАН-а бам сћићуће ћошћом.

KISOBRAN, #368-3495 Cambie Street, Vancouver, B.C. V5Z 4R3